

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

עג.

עין משפט
נר מצוה

קבא א מיי פ"ט מהל'
מלוה ולה הלכה ט
סמג לפרק קנ"ג ק"ו טו"ע
ר"ד ס"י קע"ט ט"ו:
קב"ב ב מיי"ט טו"ע
ש"ס ט"ז:
קב"ג ג ד ר מיי"ט ט
הל' ז ח ועין
בשגות ובמ"מ טו"ע ט
ספ"י טו ועין ב"י:
קב"ד ז מיי"ט ט"ח הל'
ה ועין בשגות
ובמ"מ סמג טו"ע ט
ר"ד ט"ט ט"ז:
קב"ה ח מיי"ט ט"ח ט
טו"ע ט"ז וכפי'
המ"ס וע"ש:
קב"ו ט מיי"ט ט"ח ט
טו"ע ט"ז ספ"י י:
קב"ז ט מיי"ט ט"ח ז
טו"ע ט"ז ספ"י י:
קב"ח כ מיי"ט ט"ח ח
סמג ט"ז:

מוסף רש"י

אדם חשוב שאני. יש לו
להחמיר על עצמו יותר
(מ"ד ט"ז) לפי שלמים
הימנו (כתובות 19)
שהוא אדם חשוב מיקל
עומד ומיקל יותר (שבח
18).

[א] וברכות י"ט. ושי"ג,
[ב] ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
כ"ג. ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
מה שש"ס. [ג] ושי"ט. ושי"ג.
לעיל ז. ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
[ד] ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
[ה] ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
אחולי דקא מחלי גבייהו
כ"ג. רש"י, [ו] ועי' חושן
לעיל ז. ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
[ז] ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
[ח] ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
בכ"ה. ושי"ט. ושי"ג. ד"ה
ע"כ. ושי"ט. ושי"ג. ד"ה

הגהות הב"ח

[א] גבי' בתורי דנפיש ר"ח
ע"כ ר"ש דף ל"ג ע"א:

הגהות הגר"א

[א] גבי' מאי בנייהו. ר"ח
הרא"ש ל"ג מאי בנייהו
וכתב ב"י דלא פליגי וכן
שמעו ב"מ"ס שהשמיט
כל זה: [ב] רש"י ד"ה
תורה חתמה. למ"ד טו.
ר"ח ור"ף פ"י להפך
ומ"מ אין נ"מ ליהנה
לפי פ"י ב"י דלא פליגי:
[ג] תוס' ד"ה מאי. ור"ח
פ"י טו. ר"ח אכל כ"י פ"י
בשם ר"ח שנתן להם שטר
עמלם אלא שהם מקבלים
אחריות הדק (ועמ"ש
בבב"ב ב"ד ס"י קע"ג ס"ק
ל"ד): [ד] שם ד"ה בתורי.
ר"ח גרס טו. ר"ח אכל
הממ"ס מפרש שקמה
עגל קטן וממנו טו:

כרשום מוכר. אם קיבל עליו מוכר אחריות הדק: מוסר. דאין כאלו מלוה עד שתמכר וכל מה שנמכר ציורק של צעלים הראשונים הוא: כרשום לוקח אסור. דמהשתא מלוה הוא גביה ויהיב ליה טופיינה ממדיה דביצתא: פנס לי. לזמן פלוני מפירות שיש לי שם: יש לו שם מוסר. דמהשתא אוקמינהו כרשומיה. ואע"ג דלא משך סאה בסקאה לאו רבית קלוזה היא אלא אצק רבית דרבנן וכי יש לו לא גזר: אין לו כאלו מקום אסור. דכשכר הממנתו נתן לו זה במקום היוקר: והחמרים מעלים במקום היוקר כמקום הוול ואין חוששין. החמרים המשתמרים בתבואה ומביאים ממקום הוול למקום היוקר מותר להם ליקח מעות מצעלי צמים עשירים במקום היוקר ע"מ ליתן להם לזמן פלוני הפירות כשער מקום הוול ואין חוששין שיהא רבית שכר הממנת מעות כדמפרש ואזיל: מ"ט רב פפא אמר ניהא להו דמגלו להו סרעא. שעל ידי ומתווי של זה הם ניכרים סתורים וממרים אותם צעלי צמים של מקום הוול ונותנין להם בהקפה ומשתמרים אללם ואפילו לא היה זה ממתין להם שום זמן אלא להביא לו מיד נוח להם לטרות ולהיות שלוחים לקבל עליהם אחריות הדק על ק: דמוזלי גבייהו. בני מקום הוול כששומעין שאין אלו משתמרים בה מוזלי גבייהו כדי שלא ימאכו ידיהם מלהרגיל אללם: תגרא חדסא. תגר שאינו ניכר עדיין.

ברשות מוכר מותר ברשות לוקח אסור - המולך פירות ממקום למקום מצאו חבריו ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך פירות שיש לי באותו מקום אם יש לו פירות באותו מקום מותר ואם לאו אסור והחמרים מעלים במקום היוקר בבמקום הוול ואינן חוששין מאי טעמא רב פפא אמר ניהא להו דמגלו להו תרעא רב אחא בריה דרב איקא אמר ניהא להו דמוזלי גבייהו [א] מאי בנייהו איכא בנייהו תגרא חדתא יבסורא אזלי ארבעה ארבעה בכפרי אולן שיתא שיתא יהיב רב זווי לחמרי וקביל עליה אונסא דאורחא ושקיל מיניהו חמשה ונשקול שיתא [ב] אדם חשוב שאני בעא מיניה ר' אסי מר' יוחנן מהו לעשות בגרוטאות כן א"ל ביקש ר' ישמעאל ברבי יוסי לעשות כן בכלי פשתן ולא הניחו רבי איבא דאמרי ביקש רבי לעשות בגרוטאות כן ולא הניחו ר' ישמעאל בר' יוסי פרדיסא [ג] רב יאסר ושמואל שרי רב אסר כיון דלקמיה שויא טפי מיתחיו כי אגר נטר ליה ושמואל שרי כיון דהוי ביה תיוהא לא מיתחיו כי אגר נטר ליה אמר רב שימי בר חייה ר' יוחנן רב [ד] בתורי דנפיש פסידיהו אמר להו שמואל להנהו דשבשי שבשא [ה] הפוכו בארעא כי היכי דקני לכו גופא דארעא ואי לא הויה לכו כהלואה ואסור אמר להו רבא להנהו דמנטרי באגרי פוקו הפוכו בבי דרי כי היכי דלא תשתלם שכירות דידכו עד ההיא שעתא [ו] דשכירות אינה משתלמת אלא בסוף [ז] וההיא שעתא אוזולי דקא מוזלי גבייהו אמרו ליה רבנן לרבא קא אכיל מר רבית דכולי עלמא שקלי ארבעה ומסלקי לאריסא בניסן מר נטר להו עד אייר ושקיל שיתא [ח] אמר להו אתון קא עבדיתון שלא כדון ארעא לאריס משתעבד אי אתון מסלקיתו להו בניסן מפסידתו להו בכמה אנה נטרנא להו עד אייר ומרווחנא להו בכמה רב

פירש בקונטרס ע"י מעות שצדים ניכרים סתורים ומקייפין להם סחורות אחרות וקשה דקאמר איכא בנייהו תגרא חדתא ולפירושו איכא בנייהו נמי תגרא ישן דטעמא דמגלו להו תרעא ליכא שהרי ניכרים הם מימי קדם ונראה כפי' ר"ח דפירש דטעמא דמגלו להו תרעא שצעלי צמים המלוים מגלים להם שערי היוקר שפעמים בעוד שהולכים החמרים למקום הוול וחורין מתקייפין כאלו וצעלי צמים מודיעין להם ומקייפין להם למכור: [ב] תורי דנפיש פסידיהו. [ג] ר"ח גרס בתוורי ופי' שמוכר עגלים קטנים ולדות עדרו אשר יולדו לו בשנה זאת ומודה רב צהו דשרי שרגילות הרבה שמפילות והוה הקלקול יותר מתיוהא של פרדס: [ד] דשבשי שישבשא. פי' בקונטרס צעלי צמים המלוים תבואה לאריסא לזרע ומשלמין להן לגרון תבואה חדשה ולא אשכנז בשום דוכתא שקורין זה שיבשי ושיבשי היינו זמורות שמתרגס (בבב"ב ט) שלשה שריגים תלת שיבשין וכן (ברכות דף ט:) [דל] יהיב מר שיבשא לאריסא [ו] וכן שיבשתא מאריסא) ור"ח פירש שנותנין מעות לצבל הזמורות כך וכך המשוי והם שוים יותר בשעת שזמור הכרמים וליכא תיוהא בזמורות כמו בפירי ולכן מנריך שמואל להפוכו בארעא:

דאזלי ואתו כל שעתא אמרינן ניהא להו דמגלו תרעא אי נמי דמוזלי גבייהו אכל שאר פרמטיא ליכא גילוי תרעא ולא אחולי גבייהו דמי שמכר לו עכשיו לא ימכור לו למחר ופרגמטיא שלקח היום אינו לוקח למחר: פרדיסא. לקוח יין מן הכרם צמים פחותים כל פירות שנה זו בכך וכן ולוקחין אחר שהן צוסר או סמדר אכל עדיין לא הגיע לזכור: רב אסר. דמשום הקדמת מעות לזמן הצביר קמוזלי גביה וכו' אגר נטר ליה: כיון דהוי ציה סיוהא. פעמים שיש לקלול בכרם כגון צרד או גשמים או קרח ומפסקי הכל ומקבל עליו כל ספיקי הפסק לא מיתחיו כאגר נטר ליה. תיוהא נראה צעני דבר חרטה כמו קדושין (דף מ: מ:) תוהא על הראשונות: ומודה רב צבורי. מקום שצורפין כרמים בשורים ענגלה ומולכין את העגלה בין שורות הכרמים ומתקלקלין רגלי השורים בקלחי שרשים שצקרקע והפסקן רב: צבשי שיבשא. צעלי צמים המלוים תבואה לאריסא לזרע ומשלמין להם לגרון תבואה חדשה: פיעו צבופה דארעא. חמרים וצקליר מעט: הויה דהלוואה. סאה תבואה: מנטרי צבאי. שומרי הקמות עד הקציר: הפוכו צבי דרי. סייעו את בני הבקעה דדישת תבואה צגורן צהולכה וצהבאה סיועה פורתא לפי שצבציל שאתם ממתנינים שכרכס עד גמר מירוח הגורן הם נותנים לכם מתנה יותר על שכרכס לפיכך סייעו אותם כדי שתהא פעולתכם מושכת עד כלות הגורן ושכירות אינה משתלמת אלא לצסוק ואין כאלו המתנה ואם יוספיו לכם אין זה שכר המתנה שכרכס אלא אחולי גבייהו: כונו עמא. החוכרים שדויתיהם לאריסא: שקלי ארבעה. כורין בחכירות השדה: ומסלקי לאריסא בניסן. כופין אותם לקצור תבואתו ולהסתלק ממנה בניסן: ומר משום נטר ליה עד אייר. שקיל שיתא. וקא סלקא דעתך משום המתנה החכירות קא מוספי: [אסון הוא דעבדיטו שלא כדון. שאתם מסלקין אותם בניסן ועדיין לא נתמלאת התבואה בקשיה ומפסקין אותן הרבה וארעא לאריסא משתעבד עד שתצבצל הזמורות כל זכרה הלך שלא כדון היא כפייכתם: אנה טענא להו עד אייר ומרווחנא להו צבמה. ושכר שדי אינו נוטל שלך אינו מפריז על חפירתה ואינו בשכר המתנה ד' כורין:

מאי טעמא ניהא דהו דמגלי דהו תרעא. לא הי"מ לתימר כגון דיהיב להו שכר עמלם כדפי' ברשות מוכר מותר כי זה לא היה שום חידוש [ג] ור"ח פי' דאפילו שכירות החמרים נותן צבשי' לחמרים ומ"מ נראה דמדהו דלא יהיב שכר עמלם דאי יהיב לא הוה כריך כלל לטעמא דגלוי' תרעא ואחולי גבייהו ומה שדחק ר"ח לומר שנותן שכר החמרי לפי שדומה לו שכר מוטע גלוי תרעא ובחנם דחק דהקילו חכמים ברבית דרבנן כמו לעיל (דף טו.) ר"ש עגלא לפטומא:

ניהא דהו דמגלי דהו תרעא. פירש בקונטרס ע"י מעות שצדים ניכרים סתורים ומקייפין להם סחורות אחרות וקשה דקאמר איכא בנייהו תגרא חדתא ולפירושו איכא בנייהו נמי תגרא ישן דטעמא דמגלו להו תרעא ליכא שהרי ניכרים הם מימי קדם ונראה כפי' ר"ח דפירש דטעמא דמגלו להו תרעא שצעלי צמים המלוים מגלים להם שערי היוקר שפעמים בעוד שהולכים החמרים למקום הוול וחורין מתקייפין כאלו וצעלי צמים מודיעין להם ומקייפין להם למכור: [ב] תורי דנפיש פסידיהו. [ג] ר"ח גרס בתוורי ופי' שמוכר עגלים קטנים ולדות עדרו אשר יולדו לו בשנה זאת ומודה רב צהו דשרי שרגילות הרבה שמפילות והוה הקלקול יותר מתיוהא של פרדס: [ד] דשבשי שישבשא. פי' בקונטרס צעלי צמים המלוים תבואה לאריסא לזרע ומשלמין להן לגרון תבואה חדשה ולא אשכנז בשום דוכתא שקורין זה שיבשי ושיבשי היינו זמורות שמתרגס (בבב"ב ט) שלשה שריגים תלת שיבשין וכן (ברכות דף ט:) [דל] יהיב מר שיבשא לאריסא [ו] וכן שיבשתא מאריסא) ור"ח פירש שנותנין מעות לצבל הזמורות כך וכך המשוי והם שוים יותר בשעת שזמור הכרמים וליכא תיוהא בזמורות כמו בפירי ולכן מנריך שמואל להפוכו בארעא:

רב
ממתנינים שכרכס עד גמר מירוח הגורן הם נותנים לכם מתנה יותר על שכרכס לפיכך סייעו אותם כדי שתהא פעולתכם מושכת עד כלות הגורן ושכירות אינה משתלמת אלא לצסוק ואין כאלו המתנה ואם יוספיו לכם אין זה שכר המתנה שכרכס אלא אחולי גבייהו: כונו עמא. החוכרים שדויתיהם לאריסא: שקלי ארבעה. כורין בחכירות השדה: ומסלקי לאריסא בניסן. כופין אותם לקצור תבואתו ולהסתלק ממנה בניסן: ומר משום נטר ליה עד אייר. שקיל שיתא. וקא סלקא דעתך משום המתנה החכירות קא מוספי: [אסון הוא דעבדיטו שלא כדון. שאתם מסלקין אותם בניסן ועדיין לא נתמלאת התבואה בקשיה ומפסקין אותן הרבה וארעא לאריסא משתעבד עד שתצבצל הזמורות כל זכרה הלך שלא כדון היא כפייכתם: אנה טענא להו עד אייר ומרווחנא להו צבמה. ושכר שדי אינו נוטל שלך אינו מפריז על חפירתה ואינו בשכר המתנה ד' כורין: